

Realment la pandèmia està millor a Madrid que a Catalunya?

Les dades sobre contagis poden ser enganyoses i, en realitat, la pressió hospitalària és similar, amb l'agreujant que el pic de la capital espanyola va arribar fa un mes i mig i es redueix molt lentament

El descens en els contagis a Madrid sense aplicar restriccions severes, per exemple en l'hostaleria, ha generat molta controvèrsia. A què es deu? Com ho van aconseguir? Van ser les mesures quirúrgiques per barris? La forta aposta pel test d'antígens? L'efecte por i l'autocontenció? Sense negar que algunes d'aquestes mesures puguin ser positives, el cert és que una lectura crítica a les dades permeten posar en dubte la premissa inicial, que realment la situació sigui tan millor a la capital de l'Estat que a Catalunya.

```
!function(){"use strict";window.addEventListener("message",(function(a){if(void 0!==a.data["datawrapper-height"])for(var e in a.data["datawrapper-height"]){var t=document.getElementById("datawrapper-chart-"+e)||document.querySelector("iframe[src*='"+e+"'"]);t&&(t.style.height=a.data["datawrapper-height"][e]+"px"))}})}();
```

El gràfic superior apunta a un creixement progressiu del nombre de contagis a Madrid, des d'inicis d'agost, arribant al punt culminant a mitjans de setembre i seguint amb una caiguda ràpida que, des de principis d'octubre, s'ha alentit però manté la tendència a la baixa. A Catalunya, en canvi, es produeix un creixement molt ràpid des de principis d'octubre que, cap al dia 25, hauria iniciat un descens també força accelerat, per bé que la ràtio actual de contagis a Madrid seria encara força més baixa que la de Catalunya, de 119,9 i 231,9 positius per 100.000 habitants respectivament.

És fiable aquesta fotografia? Alguns elements ho són, però d'altres s'han de posar en qüestió. Daniel López Codina, investigador de Biocom-SC i professor de l'UPC, assenyala que efectivament el creixement a Madrid va ser abans i més lent, fins que, en un determinat moment, el govern comença a prendre mesures que van fent efecte. A Catalunya, en canvi, l'ascens és més accentuat, en una època de més fred, però també aplica restriccions abans i més dures i això hauria fet iniciar el descens amb més rapidesa i de forma més accelerada.

La imatge general, doncs, sembla acurada, però la fotografia del moment actual podria no ser-ho tant, en especial si es fia la diagnosi en exclusiva als contagis detectats, ja que n'hi haurà sempre una quantitat que no s'arribarà a diagnosticar. Com que el percentatge de casos que acaben comportant hospitalitzacions o defuncions és similar i aquests sí que acaben detectant-se, aquestes són magnituds més útils per comparar evolucions. No ho són tant pel que fa a la immediatesa dels efectes de les mesures, en tot cas, ja que arriben amb dies de retard des que van tenir lloc els contagis, però sí quant a estudi retrospectiu.

I què diuen les hospitalitzacions? Segons les dades de les conselleries de salut dels dos governs, l'impacte ja és força diferenciat respecte l'anterior gràfic. El topall d'hospitalitzacions per Covid a Madrid va arribar a finals de setembre, amb quasi 500 ingressats per cada milió d'habitants i, des de llavors, ha caigut molt lentament, fins als 321,2. El sostre a Catalunya s'hauria assolit a principis de novembre i no es trobaria ara tan per sobre de l'actual situació de la capital espanyola, amb uns 350,1 hospitalitzats per Covid per cada milió de persones, havent començat a caure ja.

```
!function(){"use strict";window.addEventListener("message",(function(a){if(void 0!==a.data["datawrapper-height"])for(var e in a.data["datawrapper-height"]){var t=document.getElementById("datawrapper-chart-"+e)||document.querySelector("iframe[src*='"+e+"']");t&&(t.style.height=a.data["datawrapper-height"][e]+"px"))}})}();
```

La fotografia de les UCI és lleugerament diferent. Catalunya sí que hauria arribat a un sostre similar al que va assolir Madrid a principis d'octubre -77,4 i 75,8 ingressats a l'UCI per cada milió d'habitants, respectivament-, però en aquest cas encara es veuria més clara la dificultat de la capital espanyola per reduir la pressió hospitalària. En quasi un mes i mig, la ràtio d'ingressats greus tan sols hauria caigut fins a 65,6 per milió de madrilenys.

```
!function(){"use strict";window.addEventListener("message",(function(a){if(void 0!==a.data["datawrapper-height"])for(var e in a.data["datawrapper-height"]){var t=document.getElementById("datawrapper-chart-"+e)||document.querySelector("iframe[src*='"+e+"']");t&&(t.style.height=a.data["datawrapper-height"][e]+"px"))}})}();
```

Finalment, l'evolució pel que fa a les defuncions és també similar. En aquest cas, Catalunya hauria arribat a un nivell més elevat que Madrid -63,6 i 56 morts setmanals per Covid per cada milió d'habitants, respectivament-, però en aquest cas la capital espanyola també tindria dificultats per reduir clarament les defuncions, havent caigut només una mica i dibuixant, com en els anteriors casos, una mena d'altiplà. En aquest i els anteriors gràfics, en tot cas, cal tenir en compte sobretot l'evolució, ja que, si bé els dos governs obtenen les dades de les funeràries i inclouen els casos sospitosos -les xifres del Ministeri de Sanitat són molt dispers i poc creïbles (<https://www.naciódigital.cat/noticia/211273/quants-catalans-mort-covid-tres-models-apunten-15000-ministeri-diu-7200>) -, la consideració d'un mort per coronavirus pot variar entre un i altre executiu.

```
!function(){"use strict";window.addEventListener("message",(function(a){if(void 0!==a.data["datawrapper-height"])for(var e in a.data["datawrapper-height"]){var t=document.getElementById("datawrapper-chart-"+e)||document.querySelector("iframe[src*='"+e+"']");t&&(t.style.height=a.data["datawrapper-height"][e]+"px"))}})}();
```

A què es deu, doncs, que la caiguda dels positius sigui tan accentuada i, en canvi, la dels casos greus, no? Com apuntava Daniel López Codina, no es pot controlar quants contagis s'han deixat de detectar en cada període. I en el cas de la capital espanyola, apunta a alguns elements. Per una banda, l'aposta pels tests d'antígens de Madrid té efectes positius com la rapidesa en obtenir els resultats, però la fiabilitat cau respecte de les PCR. Investigadors com Oriol Mitjà apunten que això és poc rellevant, ja que els casos no detectats tindrien poca càrrega viral i serien poc contagiosos. Fins i tot així, però, abans es detectaven i ara no tant i, per tant, es distorsiona la sèrie històrica de les dades.

Madrid ara fa sobretot tests d'antígens, que no tenen tanta fiabilitat com les PCR i això distorsiona la sèrie històrica dels positius, a banda que Catalunya ha incrementat molt la capacitat de diagnòstic les últimes

setmanes

L'aposta pels tests d'antígens de Madrid ha estat molt clara, fins al punt que, entre el 3 i el 9 de novembre, en va fer 132.011, per tan sols 57.426 PCR. Catalunya, en canvi, també fa tests d'antígens, però encara prioritza sobretot les PCR, havent-ne fet 62.064 i 179.671, respectivament, en el mateix període. La sèrie històrica, per tant, és més fiable, tot i que igualment la millora a Catalunya -en contagis, Rt i risc de rebrot- pot no ser tan contundent com les dades apunten pel fet que, amb l'ús creixent dels tests d'antígens, s'estan deixant de detectar alguns casos no rellevants en l'àmbit epidemiològic però sí en l'àmbit estadístic.

Al mateix temps, Catalunya ha incrementat molt la capacitat de fer proves per detectar casos. Des de principis de setembre fins ara, Madrid s'ha mantingut en una mica més de 2.500 proves setmanals per cada 100.000 habitants -primer només de PCR, ara sobretot d'antígens-, mentre que Catalunya ha passat d'una ràtio inferior a 1.500 a situar-se en 3.150, només per darrere del País Basc, Navarra i Astúries.

No hi ha un "miracle madrileny"

La imatge real, doncs, és que lluny d'una mena de miracle madrileny, amb capacitat de controlar la pandèmia ràpidament sense mesures dràstiques, les dades d'hospitalitzacions, UCI i morts assenyalen que sí que va aturar el creixement, però el descens en la incidència de la pandèmia és molt lent. A més, quant a la fotografia actual, Daniel López Codina assenyala que a capital espanyol no està en un punt tan millor, sinó que "la situació és semblant a Madrid i Catalunya".

A més, afegeix, tot apunta que la caiguda a Catalunya serà força més ràpida, pel nivell de les restriccions preses. És crític, però, amb l'objectiu de mil casos diaris que s'ha fixat la consellera de Salut, Alba Vergés, ja que considera que en són massa per poder-los controlar mitjançant estudis de contactes i rastrejadors.

Madrid pateix una caiguda molt lenta de la incidència perquè evita les mesures més restrictives i això estressa més el sistema sanitari, segons Daniel López Codina (Biocom-SC)

En tot cas, quant a la comparació entre Madrid i Catalunya, insta també a observar no només les línies d'evolució de cada territori en els gràfics, sinó també l'àrea inferior que queda per sota, la qual és major com més gran és el temps en què es triga a reduir l'impacte a nivells baixos. Com més temps es mantinguin nivells de casos greus i d'hospitalitzacions elevats, més estressat estarà el sistema sanitari.

I també hi haurà més risc que una nova onada arribi quan encara no s'hagin assolit nivells prou controlats i llavors el pic d'afectació sigui aquest cop superior a l'anterior, arribant a ser inassumible en l'àmbit hospitalari. I és que, malgrat que Madrid i Catalunya hagin assolit un pic similar, la capital espanyola porta mantenint-se quasi a aquest nivell des de fa pràcticament un mes i mig, sense aconseguir baixar massa.

L'impacte, major a Madrid

En el cas dels EUA, recorda, va ocórrer una situació similar, on cada cop que s'ha aconseguit aturar l'ascens, aquest s'ha reprès quan encara no s'havia reduït prou la incidència, augmentant progressivament l'impacte de cada onada. En aquest sentit, les mesures pal·liatives poden frenar un creixement, però l'investigador avisa que "la baixada és molt lenta si no prems mesures contundents", com estaria passant Madrid, motiu pel qual "l'impacte en l'àmbit sanitari hi ha estat molt més gran que a Catalunya".

En l'àmbit econòmic, per contra, aquesta segona opció de mesures de xoc restrictives pot ser més lesiva si no va acompanyada d'ajudes suficients, com estan patint sectors com els de la restauració o la cultura a Catalunya. Una política de suport financer hauria de permetre fer compaginables els dos interessos..., sempre que es disposi dels recursos.

[plantillacoronavirus]